

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Tdo/18/2025
Identifikačné číslo spisu:	4123011679
Dátum vydania rozhodnutia:	22.07.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Dana Wänkeová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:4123011679.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Dany Wänkeovej a sudcov JUDr. Petra Paludu a JUDr. Beáty Javorkovej v trestnej veci proti obvinenému F. D. pre zločin ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s použitím § 123 ods. 3 písm. e), písm. i) Trestného zákona, § 138 písm. c) Trestného zákona a iné na neverejnom zasadnutí konanom 22. júla 2025 v Bratislave o dovolaní obvineného F. D. proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 5. marca 2024, sp. zn. 1To/11/2024, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného F. D. odmieta.

Odôvodnenie

Okresný súd Nitra (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom z 8. januára 2024, sp. zn. 6T/77/2023, uznal obvineného F. D. vinným zo zločinu ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s použitím § 123 ods. 3 písm. e), písm. i) Trestného zákona, § 138 písm. c) Trestného zákona v súbehu s prečinom výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) ods. 2 písm. e) Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že

dňa 19. júla 2023 približne o 23.30 hod. v S., na ul. P. H. XXXX/XX, na parkovisku pred ubytovňou „L.“, po tom, čo popíjal tvrdý alkohol za dreveným stolom pred ubytovňou s poškodeným B. M. a došlo medzi nimi k nedorozumeniu, poškodeného fyzicky pri drevenom stole pred ubytovňou napadol tak, že ho sotil na zem, následne skočil na neho a opakovane ho udieral zatvorenou päťou ľavej ruky do oblasti hlavy s presne nezisteným počtom úderov, keď sa poškodený snažil zo zeme postaviť, kopol ho nohou do oblasti hlavy, na čo poškodený spadol na zem, kde obvinený pokračoval v útoku opakovanými kopmi do hlavy poškodeného, ako aj do oblasti brucha a rozkroku s presne nezisteným počtom úderov, skákal mu nohami po hlave a aj napriek tomu, že ho poškodený prosil, aby prestal, v útoku pokračoval a upustil od svojho konania až vtedy, keď prišli z ubytovne von na krik iné ubytované osoby, ktoré ho vyzvali, aby prestal, následne ešte raz kopol do hlavy bezvládne ležiaceho poškodeného, čím poškodenému B. M., nar. X. Y. XXXX, trvalé bytom F., F. XXX/X (v súčasnosti u C. M., Y.Ň. XXXX, XXX XX A.), spôsobil zranenie otras mozgu s poruchou vedomia na úrovni soporu a výrazným krvným výronom v tvárovej oblasti, krvácanie do mozgu - do oblasti corpus callosum, početné zlomeniny tvárovej časti lebky - nosa s posunom úlomkov, spodiny očné obojstranne, prednej steny čelových dutín

obojsstranne, so vpáčením úlomkov a zakrvácaním do čelustných dutín, jarmového oblúka vpravo, tržné zmliažené rany v oblasti koreňa nosa, ľavého obočia, ľavej ušnice s dobou liečenia cca dva a pol až tri mesiace, pričom v dôsledku zranení bol závažne obmedzený v bežnom spôsobe života po dobu cca tri mesiace pokiaľ ide o psychickú a fyzickú aktivitu, manuálnu prácu a činnosť, pohyb, chôdzu, navyše bol poškodený odo dňa 20. júla 2023 do 6. septembra 2023 hospitalizovaný v nemocnici, počas ktorej doby bol viac - menej odkázaný na zdravotný personál pri vykonávaní základných životných úkonov - hygiena, stravovanie atď., pričom určitá forma obmedzenia v obvyklom spôsobe života bude už celoživotná, obvinený predmetný skutok spáchal potom, ako bol za obdobný čin v predchádzajúcich dvanástich mesiacoch postihnutý a to za priestupok proti občianskemu spolunažívaniu podľa § 49 ods. 1 písm. d) zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch rozhodnutím Okresného úradu Topoľčany pod spis. zn. OU-TO-OVVS-2022/013047 z 22. novembra 2022, právoplatným 15. decembra 2022, za čo mu bola uložená pokuta vo výške 30,00 eur, za priestupok proti občianskemu spolunažívaniu podľa § 49 ods. 1 písm. d) zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch rozhodnutím Okresného úradu Topoľčany pod sp. zn. OU-TO-OVVS-2022/013048 z 22. novembra 2022, právoplatným 15. decembra 2022, za čo mu bola uložená pokuta vo výške 25,00 eur, a za priestupok proti občianskemu spolunažívaniu podľa § 49 ods. 1 písm. d) zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch rozhodnutím Okresného úradu Topoľčany pod sp. zn. OU-TO-OVVS-2023/001595 z 26. januára 2023, právoplatným 15. februára 2023, za čo mu bola uložená pokuta vo výške 40 eur.

Za to mu okresný súd uložil podľa § 155 ods. 2 Trestného zákona, zistiť poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. l), písm. n) Trestného zákona, zistiť priťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. m), písm. h) Trestného zákona, s použitím § 38 ods. 2 Trestného zákona, § 41 ods. 1 Trestného zákona úhrnný nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 5 rokov a 6 mesiacov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom strázenia. Okresný súd podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku uložil obvinenému povinnosť nahradiť poškodenej spoločnosti Dôvera zdravotná poisťovňa, a. s., so sídlom Cintorínska 5, 949 01 Nitra, IČO: 35 942 436, spôsobenú škodu vo výške 292,14 eura.

Uznaniu viny predchádzalo vyhlásenie obvineného, že je vinný zo spáchania skutku, ktorý mu je kladený za vinu v obžalobe prokurátora, okresný súd postupom podľa § 257 ods. 7 Trestného poriadku vyhlásenie obvineného prijal a podľa § 257 ods. 8 Trestného poriadku vyhlásil, že dokazovanie v rozsahu, v ktorom sa obvinený priznal k spáchaniu skutku na hlavnom pojednávaní sa nevykoná a vykonávajú sa len dôkazy súvisiace s výrokom o treste (zápisnica o hlavnom pojednávaní z 8. januára 2024, č. l. 339 - 344).

Prokurátor napadol výrok o treste uvedeného rozsudku okresného súdu odvolaním v neprospech obvineného. Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom z 5. marca 2024, sp. zn. 1To/11/2024, podľa § 321 ods. 1 písm. b), písm. d), písm. e), ods. 2 Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste a podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku obvinenému uložil podľa § 155 ods. 2 Trestného zákona, zistiť poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. l) Trestného zákona a priťažujúce okolnosti podľa § 37 písm. m), písm. h) Trestného zákona, postupom podľa § 38 ods. 2, ods. 4, § 41 ods. 1 Trestného zákona úhrnný nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 8 rokov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom strázenia. Krajský súd podľa § 76 ods. 2 Trestného zákona a § 78 ods. 1 Trestného zákona uložil obvinenému ochranný dohľad na 2 roky.

Proti rozsudku krajského súdu, ktoré bolo obvinenému doručené 19. apríla 2024 a jeho obhajcovi 23. apríla 2024, podal obvinený najprv sám 14. novembra 2024 (č. l. 431), z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. i) a písm. h) Trestného poriadku, a následne 20. januára 2025 prostredníctvom na dovolacie konanie ustanoveného obhajcu dovolanie (č. l. 439 - 443) a to z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c) a písm. i) Trestného poriadku.

V odôvodnení tohto mimoriadneho opravného prostriedku po stručnom zrekapitulovaní

predchádzajúceho konania a rozhodnutí počas neho vydaných obvinený uviedol, že k porušeniu práva na obhajobu došlo z dôvodu podstatnej chyby konania pred okresným súdom, ale najmä chyby konania pred odvolacím súdom čo sa podľa neho prejavilo vo výroku o treste. Obvinený poznamenal, že 6. decembra 2023 sa na Okresnej prokuratúre Topoľčany uskutočnilo konanie o dohode o vine a treste, obvinený v zmysle § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku vyhlásil, že sa cíti byť vinný zo spáchania skutku kladenému mu za vinu a na všetky položené otázky v zmysle § 333 ods. 3 písm. c), písm. d), písm. f) a písm. h) Trestného poriadku odpovedal áno, následne súd v zmysle § 257 ods. 7 Trestného poriadku prijal vyhlásenie obvineného. Pokračoval, že týmto dobrovoľným a úprimným priznaním obvinený sa v zmysle § 257 ods. 8 Trestného poriadku dobrovoľne vzdal práva na kompletné súdne konanie, kontradiktórnosť konania s účinkami neodvolateľnosti svojho vyhlásenia ako aj obmedzenia opravného prostriedku. S takýmto vzdaním sa svojich práv po prijatí obvineného o vine [§ 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku], resp. v konaní o dohode o vine a treste (ako to bolo u obvineného 6. decembra 2023) Trestný zákon spája aj zo zákona priznaný „benefit“ pri rozhodnutí o určení výške trestu a to prihladnutie na § 39 ods. 2 písm. d) ods. 4 Trestného zákona. Ako podľa obvineného vyplýva aj zo zápisnice o konaní o dohode o vine a treste zo 6. decembra 2023 na Okresnej prokuratúre Topoľčany, prokurátor uvedené zákonné ustanovenie § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona absolútne odignoroval, konanie prebehlo bez jedinej zmienky tohto ustanovenia, čo sa prejavilo aj v návrhu prokurátora, kde žiadal uložiť obvinenému úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov a 6 mesiacov. Podľa obvineného ak sa pri ukladaní trestu prihladne na pomer poľahčujúcich a priťažujúcich okolností [poľahčujúca podľa § 36 písm. l) s dvoma priťažujúcimi § 37 písm. h), písm. m) a bez existencie poľahčujúcej okolnosti písm. n)] tak aj pri aplikácii § 38 ods. 2, ods. 4 Trestného zákona, avšak aj so zákonnou možnosťou použitia § 39 ods. 2 písm. d) ods. 4 Trestného zákona, by v prípade konania o dohode o vine a treste, príp. aj samotného uznania viny obvineným v zmysle § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku bolo preukázané, že navrhovaný trest prokurátora vo výmere 7 rokov a 6 mesiacov bol absolútne neprimeraný. Ignorácia § 39 ods. 2 písm. d) ods. 4 Trestného zákona bola nielen zo strany prokurátora v konaní o dohode o vine a treste 6. decembra 2023, ale aj následne v konaní a rozhodnutí okresného súdu [ten síce uložil trest vo výmere 5 rokov, ale za použitia poľahčujúcej okolnosti písm. n), čo spôsobilo pomer okolností 2:2 a teda absenciu sprisnenia v zmysle § 38 ods. 4 Trestného zákona], avšak zákonné mimoriadne zníženie trestu podľa § 39 ods. 2 písm. d) ods. 4 Trestného zákona (napriek preukázateľnému vyhláseniu viny § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku) okresný súd v konaní odignoroval a v odsudzujúcom rozsudku opomenul. Ignorácia § 39 ods. 2 písm. d) ods. 4 Trestného poriadku sa podľa obvineného uskutočnila totožne na odvolacom súde, keď odvolací súd nielenže toto zákonné ustanovenie odignoroval, ale svojvoľne, bez akéhokoľvek opretia sa o preukázateľné okolnosti v rozsudku naopak ešte zvýšil výmeru trestu na 8 rokov, t. j. ešte viac, akú výmeru navrhol prokurátor. Obvinený vo vzťahu k zostreniu výmeru trestu odvolacím súdom zdôraznil, že odvolacím súdom uvádzané skutočnosti (str. 4 - 5) nemôžu byť duplicitne použité v jeho neprospech. K vyššie uvedenému pochybeniu v konaní v neprospech obvineného poukázal na stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zverejnené pod č. 44/2017 (Tpj 55/2016), na ktoré poukázal a uviedol, že je namieste, aby súd po prijatí vyhlásenia obžalovaného o vine mal možnosť pristúpiť na báze analógie k mimoriadnemu zníženiu trestu za rovnakých podmienok, ako pri schválení dohody o vine a treste. Dokonca, keďže ide o uznanie viny bez garancie alebo predpokladu určitého (pre obžalovaného priaznivého) rozhodnutia o treste, možnosť mimoriadne znížiť trest je tu ešte dôvodnejšia. Poznamenal, že ide o procesnú logiku vzdania sa práva na (kompletné) súdne konanie, v rámci ktorej je vhodné a vecne správne umožniť mimoriadne zmiernenie trestu. Týmto konaním odvolacieho súdu bola podľa obvineného daná dôvodnosť dovolania a to, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Obvinený uviedol ďalšie skutočnosti a dôkazy, ktorými chcel preukázať, že svoj protiprávny skutok ľutuje každý deň, a hoci si je vedomý, že závažný následok jeho konania už nastal, snaží sa o svoju nápravu. Počas výkonu trestu si obvinený uvedomil, že chce žiť na slobode ako slušný občan tejto spoločnosti, založiť si rodinu, chodiť do zamestnania a najmä vie, že už nikdy nechce požívať alkoholické nápoje a už nikdy sa nechce dopustiť protiprávneho konania. Napriek tomu však súčasne uložený trest vo výmere 8 rokov považoval za neprimerane prísny a najmä nespravodlivý.

Na základe vyššie uvedeného obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd tomuto dovolaniu vyhovel a rozhodol, že napadnutým rozsudkom krajského súdu bol z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c) a písm. i) Trestného poriadku porušený zákon v jeho neprospech; aby napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj chybné konanie, ktoré napadnutému rozsudku predchádzalo, zrušil, a zrušil taktiež rozsudok okresného súdu; a okresnému súdu prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Prokurátorka príslušnej okresnej prokuratúry v písomnom vyjadrení k dovolaniu obvineného uviedla, že v danom prípade nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. i) Trestného poriadku s tým, že vo veci konajúce súdy postupovali predpísaným spôsobom, pričom aj uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 8 rokov nepodmienečne so zaradením obvineného na jeho výkon do ústavu sa stredným stupňom strázenia s poukazom na okolnosti spáchania skutku a osobu obvineného považuje za zákonný a zodpovedajúci kritériám ukladania trestov podľa § 34 Trestného zákona. Pokračovala, že obvinený pod vplyvom alkoholických nápojov a nedorozumení násilným spôsobom zaútočil voči poškodenému opakovanými útokmi rôznej intenzity a charakteru - sotenie poškodeného na zem, skočenie na neho, útoky päťou kopmi nohou do oblasti hlavy, brucha, rozkroku, skákaním nohami po hlave. V útoku neprestal aj napriek prosbám poškodeného a od ďalšieho konania upustil až na výzvu iných osôb, ešte predtým však kopol do hlavy bezvládne ležiaceho poškodeného. Spôsob konania obvineného podľa prokurátorky jednoznačne nasvedčoval tomu, že ho viedol v priamom úmysle spôsobiť poškodenému ťažkú ujmu na zdraví a surovým spôsobom. Dodala, že obvinený spôsobil poškodenému ťažké zranenia, z ktorých sa poškodený musel liečiť dlhé mesiace s následkami do ďalšieho života. Ďalej prokurátorka poznamenala, že inštitút mimoriadneho zníženia trestu odňatia slobody pod dolnú hranicu zákonom stanovenej trestnej sadzby možno aplikovať v súlade so zásadou individualizácie trestu vo výnimočných a odôvodnených prípadoch u páchatel'ov, u ktorých by uloženie trestu v rámci trestnej sadzby nezodpovedalo konkrétnym okolnostiam prípadu alebo pomerom páchatel'a. Prokurátorka skonštatovala, že v posudzovanej veci v rámci dokazovania neboli zistené žiadne okolnosti prípadu ani pomery páchatel'a - obvineného, ktoré by v jeho prípade odôvodňovali mimoriadne zníženie trestu. Navyše ani samotné priznanie sa k trestnej činnosti kladenej mu za vinu v prípravnom konaní, resp. prijaté vyhlásenie obvineného (v tom čase obžalovaného) na hlavnom pojednávaní samo osebe ešte neodôvodňuje mimoriadne zníženie trestu postupom podľa § 39 Trestného zákona. Pokiaľ obvinený v podanom dovolaní poukazuje na oľutovanie trestného činu a snahu o svoju nápravu, tieto skutočnosti podľa názoru prokurátorky nie sú okolnosťami, ktoré by mali byť dôvodom na revíziu namietaných súdnych rozhodnutí.

S prihliadnutím na tieto skutočnosti prokurátorka dospela k záveru, že v danom prípade nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. i) Trestného poriadku, preto dovolaciemu súdu navrhla, aby dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) posúdil vec najprv v zmysle § 382 Trestného poriadku a zistil, že dovolanie bolo podané obvineným ako oprávnenou osobou podľa § 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku, prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], v zákonnej lehote uvedenej v § 370 ods. 1 Trestného poriadku, potom ako dovolateľ využil svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok (odvolanie), o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku), s obsahovými náležitosťami podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku a s uvedením dôvodu dovolania podľa odseku 2 tohto ustanovenia.

Dovolací súd ale zároveň zistil, že obvineným uplatnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. i) Trestného poriadku nie sú v posudzovanej veci zjavne splnené a nie je splnený ani žiadny iný dôvod dovolania, ktorému by svedčili dôvody uvádzané obvineným, konkrétne dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku.

Úvodom považuje najvyšší súd za potrebné vo všeobecnej rovine pripomenúť, že z konštrukcie a štruktúry jednotlivých dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku

vyplýva, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu je určené na nápravu výslovne uvedených procesných alebo hmotnoprávných chýb. Dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvého a druhého stupňa [primerane pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod č. 57/2007-II]. Povedané inými slovami, dovolaním podaným z niektorého z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku sa nemožno domáhať preskúmania skutkových zistení, na ktorých je založené napadnuté alebo jemu predchádzajúce rozhodnutie, a ani prehodnotenia vykonaného dokazovania. Pritom platí, že obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takéhoto dovolacieho dôvodu podľa § 371 Trestného poriadku. Nestačí, ak podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pokiaľ v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu (pozri napr. odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 51/2014).

Zároveň je potrebné uviesť, že viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené, v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku, sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku), a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku (rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 120/2012). Povedané inými slovami, pri zisťovaní dôvodov dovolania dovolacím súdom je rozhodujúca ich vecná špecifikácia dovolaťom a nie ich označenie podľa § 371 Trestného poriadku.

Ako už bolo v úvode odôvodnenia uvedené, uznaniu viny obvineného predchádzalo vyhlásenie obvineného, že je vinný zo spáchania skutku, ktorý mu je kladený za vinu v obžalobe prokurátora, okresný súd postupom podľa § 257 ods. 7 Trestného poriadku vyhlásenie obvineného prijal a podľa § 257 ods. 8 Trestného poriadku vyhlásil, že dokazovanie v rozsahu, v ktorom sa obvinený priznal k spáchaniu skutku na hlavnom pojednávaní sa nevykoná a vykonajú sa len dôkazy súvisiace s výrokom o treste.

Podľa § 257 ods. 5 Trestného poriadku ak obžalovaný na hlavnom pojednávaní vyhlásil, že je vinný zo spáchania skutku alebo niektorého zo skutkov uvedených v obžalobe alebo urobil vyhlásenie podľa odseku 4, súd v tomto rozsahu postupuje primerane podľa § 333 ods. 3 písm. c), písm. d), písm. f), písm. g) a písm. h) Trestného poriadku a zároveň obžalovaného poučí, že súdom prijaté vyhlásenie o vine, ako aj súdom prijaté vyhlásenie, že nepopiera spáchanie skutku uvedeného v obžalobe, je neodvolateľné a v tomto rozsahu nenapadnuteľné odvolaním ani dovolaním, okrem dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že proti rozsudku súdu prvého stupňa, ktorý bol vydaný na základe prijatého vyhlásenia obvineného o vine, možno v rozsahu, v akom bolo toto vyhlásenie prijaté, t. j. proti jeho výroku o vine, podať dovolanie, avšak iba z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Aj keď v predmetnom ustanovení nie je špecifikovaný konkrétny subjekt, ktorému toto právo prislúcha, treba ho vykladať v spojení s § 369 ods. 1 Trestného poriadku, z ktorého vyplýva, že oprávnený na podanie dovolania v tomto prípade je len minister spravodlivosti (na podnet obvineného alebo na podnet inej osoby), a to z dôvodu, že ide o rozhodnutie súdu prvého stupňa (obvinený a generálny prokurátor sú podľa § 369 ods. 2 Trestného poriadku oprávnenými osobami na podanie dovolania len proti právoplatnému rozhodnutiu súdu druhého stupňa) (primerane uznesenie najvyššieho súdu z 10. decembra 2019, sp. zn. 4 Tdo 47/2019). Pri riešení otázky okruhu oprávnených osôb je preto nutné zohľadniť ďalšie ustanovenia Trestného poriadku upravujúce postup v konaní o dovolaní, najmä § 369 ods. 2 písm. b) a § 372 ods. 1 Trestného poriadku, z ktorých vyplýva, že obvinený je oprávnený podať dovolanie iba proti rozhodnutiu súdu druhého stupňa. Teda iba vtedy, ak proti výroku, ktorý napáda dovolaním, podal riadny opravný prostriedok, o ktorom bolo rozhodnuté, resp. ak bol takýto výrok druhostupňovým súdom zmenený v jeho neprospech na podklade opravného prostriedku podaného prokurátorom alebo poškodeným.

V tejto súvislosti najvyšší súd ďalej uvádza, že ak súd prijme vyhlásenie obžalovaného o vine alebo o tom, že nepopiera spáchanie skutku, podľa § 257 ods. 8 Trestného poriadku, dokazovanie v rozsahu, v akom obžalovaný jeho spáchanie priznal, resp. nepoprel, nevykonáva, a teda medzi prípadným porušením práva na obhajobu v prípravnom konaní a rozhodnutím o vine vydaným na základe takto prijatého vyhlásenia nie je daná príčinná súvislosť. V dovolaní, ktoré možno v tomto prípade podať len z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, t. j. ak bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu, tak môže dovolateľ úspešne namietat' len chyby, ku ktorým došlo v súdnom konaní, v rámci ktorého obžalovaný predmetné vyhlásenie urobil. Najmä to, že obžalovaný nemal na hlavnom pojednávaní obhajcu, hoci išlo o dôvod povinnej obhajoby, resp. že nebol riadne poučený o následkoch vyhlásenia podľa § 257 ods. 1 písm. b) alebo písm. c) Trestného poriadku, a to v rozsahu podľa § 257 ods. 5 a ods. 8 Trestného poriadku, alebo že pred prijatím takéhoto vyhlásenia súd riadne nezisťoval skutočnosti podľa § 333 ods. 3 písm. c), písm. d), písm. f), písm. g) a písm. h) Trestného poriadku (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 53/2021-II).

Z predloženého spisového materiálu vzťahujúceho sa k predmetnej veci vyplýva, že obvinený nesúhlasil s návrhom prokurátora uložiť úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov a 6 mesiacov v rámci konania o dohode o vine a treste (zápisnica o konaní o dohode o vine a treste zo 6. decembra 2023, č. I. 307 - 309). Ďalej zo spisu vyplýva, že obvinený sa osobne zúčastnil hlavného pojednávania konaného 8. januára 2024 (ako aj jeho obhajca) (č. I. 339), prokurátor ani obvinený nemali záujem uzavrieť dohodu o vine a treste (č. I. 340), obvinený (po riadnom poučení v zmysle § 257 Trestného poriadku) urobil vyhlásenie podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, že je vinný zo spáchania skutku, ktorý mu je kladený za vinu v obžalobe prokurátora okresnej prokuratúry č. Pv 322/23/4406 zo 6. decembra 2023, ktoré po kladnom zodpovedaní otázok uvedených v § 333 ods. 3 písm. c), písm. d), písm. f), písm. g), písm. h) Trestného poriadku okresný súd prijal (č. I. 341 - 342). Vo vzťahu k výroku o vine tak obvinený v zmysle § 257 ods. 5 Trestného poriadku nie je osobou oprávnenou na podanie odvolania, ani dovolania; v tomto prípade jedinou oprávnenou osobou na podanie dovolania je minister spravodlivosti, aj to len s možnosťou uplatnenia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (primerane pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 12/2017).

Pokiaľ ide o obvineným uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku najvyšší súd uvádza, že predmetný dovolací dôvod je upravený alternatívne - buď je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, alebo vychádza z nesprávneho použitia iného hmotnoprávneho ustanovenia, napr. rozhodovania o treste či ochrannom opatrení. Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia, ktoré sa už netýka právnej kvalifikácie, ale posúdenia inej okolnosti, sa pod tým rozumie napr. nedostatočné posúdenie okolnosti vylučujúcich protiprávnosť činu (§ 24 až § 30 Trestného zákona), zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona), prípadne pochybenie súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu (§ 41 Trestného zákona) alebo trestu súhrnného (§ 42 Trestného zákona) a pod.

Podľa § 371 ods. 5 Trestného poriadku však dôvody podľa ods. 1 písm. i) a podľa ods. 3 nemožno použiť, ak zistené porušenie zákona zásadne neovplyvnilo postavenie obvineného. Uvedená podmienenosť sa však vzťahuje len na jeden právny dôvod dovolania; a zásadným ovplyvnením postavenia obvineného sa rozumie situácia, keď chyba vytknutá dovolateľom vykazuje takú intenzitu, že v prípade jej absencie by bolo na mieste prijatie iného rozhodnutia o vine alebo vykonanie inej právnej kvalifikácie trestného činu. Ak uvedená podmienka nie je splnená, dovolací súd dovolanie odmieta podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

Dovolací súd vo všeobecnosti uvádza, že Trestný poriadok upravuje vo vzťahu k výroku o treste dva dovolacie dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. h), a to v prípade, ak bol uložený trest mimo zákonom stanovenej trestnej sadzby alebo ak bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa. Uvedený spôsob vymedzenia dovolacích dôvodov vo vzťahu k rozhodnutiu o treste potom vylučuje použiť ako dôvod dovolania ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku s

poukazom na skutočnosť, že súd pri ukladaní trestu nepoužil ustanovenie § 39 Trestného zákona (o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody), lebo uplatnený dovolací dôvod nie je obsahovo naplnený. Nepoužitie tohto ustanovenia súdom pri rozhodovaní o výroku o treste zjavne nie je otázkou právneho posúdenia skutku ani nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia (primerane rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 58/2007).

Vo vzťahu k uvedenému a k samotnému neaplikovaniu inštitútu mimoriadneho zníženia trestu podľa § 39 Trestného zákona najvyšší súd pripomína, že hmotnoprávne ustanovenie § 39 Trestného zákona (o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody) svojou povahou a významom sa primkyna ku všeobecným hľadiskám stanoveným pre voľbu druhu trestu a jeho výmery v § 34 ods. 1, ods. 3, ods. 4 Trestného zákona a nasl. a na rozdiel od ustanovení § 41, § 42 (o ukladaní úhrnného, spoločného a súhrnného trestu) alebo ustanovenia § 47 ods. 2 Trestného zákona, ktoré sú taktiež hmotnoprávne, ale kogentnej povahy, ho nemožno podriaďovať pod „nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia“, zakladajúce dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Pokiaľ nejde o situáciu, keď výrok o treste nemôže obstať v dôsledku toho, že je chybný výrok o vine, možno výrok o treste nepadnúť z hmotnoprávnej pozície zásadne len prostredníctvom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku.

Vzájomný vzťah dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku a § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku je taký, že prvý z nich je všeobecným hmotnoprávnym dôvodom a druhý špeciálnym hmotnoprávnym dôvodom vzťahujúcim sa k výroku o treste. Z logiky tohto vzťahu potom vyplýva, že samotný výrok o treste okrem prípadov nesprávnej aplikácie ustanovení kogentnej povahy viažucej sa k rozhodovaniu o treste môže byť napadnutý prostredníctvom nie všeobecného, ale len prostredníctvom špeciálneho dovolacieho dôvodu, ktorý sa viaže k takému výroku. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku nie je (a nemôže byť) naplnený tým, že obvinenému nebol uložený trest za použitia § 39 Trestného zákona, v dôsledku čoho uložený trest má byť neprimeraný lebo pokiaľ súd nevyužil moderačné oprávnenie podľa uvedených ustanovení a trest vymeral v rámci nezníženej trestnej sadzby, nemožno tvrdiť, že trest bol uložený mimo trestnú sadzbu stanovenú Trestným zákonom za trestný čin, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného (stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 5/2011).

Pokiaľ námietka nepoužitia ustanovenia § 39 Trestného zákona nezakladá žiaden z dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku (S 5/2011), námietka nesprávneho použitia ustanovenia § 39 Trestného zákona a výmera trestu pod dolnú hranicu zákonom stanovenej trestnej sadzby obsahovo napĺňa dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku, ak použitie § 39 ods. 1 Trestného zákona a zníženie trestu pod dolnú hranicu trestu ustanoveného týmto zákonom nie je opreté o žiadnu skutočnosť, ktorá by zákonný dôvod pre takýto postup zakladala (rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 51/2014).

Možno doplniť, že poľahčujúca okolnosť podľa § 36 písm. l) Trestného zákona predpokladá okrem priznania sa páchatel'a aj úprimné oľutovanie trestného činu. Či k takému oľutovaniu došlo, je potrebné posúdiť podľa konkrétnych okolností prípadu, vrátane procesných prejavov páchatel'a (procesne ako obžalovaného) po prijatí vyhlásenia o uznaní viny podľa § 257 ods. 1 písm. b), písm. c) Trestného poriadku (najmä pri využití práva záverečnej reči a posledného slova) (stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 44/2017).

Ďalej dovolací súd vo vzťahu k vyššie uvedenému pripomína, že otázka zisťovania, resp. zhodnotenia (ne)existencie poľahčujúcich okolností a priťažujúcich okolností je otázkou skutkovou, ktorá je vylúčená z preskúmania dovolacieho súdu v prípade, že tento koná na podklade dovolania obvineného podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Ak ale súd vo výroku napadnutého rozhodnutia konštatuje danosť niektorej takejto okolnosti, či už poľahčujúcej alebo priťažujúcej, ale v rozpore s tým ju nezoberie do úvahy pri ukladaní trestu - pri úprave trestnej sadzby - tak, ako to ustanovuje § 38 ods. 2 až ods. 4 Trestného zákona, ide o skutočnosť, ktorá za splnenia podmienky uvedenej v § 371 ods. 5 Trestného poriadku môže znamenať naplnenie dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

(nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia) (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 18/2015).

Vo vzťahu k argumentácii obvineného, že je namieste, aby súd po prijatí vyhlásenia obžalovaného o vine mal možnosť pristúpiť na báze analógie k mimoriadnemu zníženiu trestu za rovnakých podmienok, ako pri schválení dohody o vine a treste, najvyšší súd na obvineným spomenuté stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu zverejneného pod č. 44/2017 uvádza, že zo štvrtej právnej vety vyplýva výslovne len fakultatívnosť analogického použitia mimoriadneho zníženia trestu odňatia slobody podľa § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona v prípade, že súd prijme vyhlásenie obžalovaného, že je vinný, resp. že nepopiera spáchanie skutku a neznamená to, že za takej situácie musí vždy k tomu dôjsť, t. j. že súd po prijatí takeého vyhlásenia obvineného k obžalobe musí ukladať trest odňatia slobody pod dolnú hranicu zákonom ustanovenej trestnej sadzby (uznesenie najvyššieho súdu z 20. apríla 2023, 5 Tdo 86/2022). Možno dodať, že súd pri rozhodovaní o mimoriadnom znížení trestu musí zistiť nielen skutočnosti nasvedčujúce mimoriadnym okolnostiam prípadu (ktoré sa pri posudzovanej trestnej činnosti bežne nevyskytujú alebo len v ojedinelých prípadoch, a nemožno ich stotožňovať s poľahčujúcimi okolnosťami) alebo pomermi páchatel'a (ktoré vplývajú na osobnosť páchatel'a trestného činu), ale aj odôvodniť, prečo považuje uloženie trestu v rámci trestu za neprimerané. V zmysle vyššie uvedenej konštantnej judikatúry najvyššieho súdu v tomto ohľade platí, že ani nevyužitie moderačného oprávnenia, spočívajúceho v mimoriadnom znížení trestu podľa § 39 Trestného zákona, a teda vymeranie trestu v rámci nezniženej trestnej sadzby, nezakladá žiaden dovolací dôvod.

V kontexte vyššie uvedeného najvyšší súd odkazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu, z ktorého vyplýva, že obvinenému tiež priťažujú aj skutkové okolnosti o ním vedenom predchádzajúcom spôsobe života, kedy páchal aj priestupky proti občianskemu spolunažívaniu povahy hrubého správania a vyhrážania. Doposiaľ sa dostal 12-krát do rozporu so zákonom (v posledných 10 rokoch bol dvakrát vo výkone trestu odňatia slobody za úmyselný trestný čin, pozn.), v roku 2017 aj za trestný čin ublíženia na zdraví a trestný čin výtržníctva, kedy sa v skúšobne dobe podmieneného odsúdenia s probačným dohľadom neosvedčil a bol mu nariadený výkon uloženého trestu odňatia slobody vo výmere 18 mesiacov, ktorý vykonal 3. júna 2022. Už po roku od vykonania tohto trestu spáchal predmetnú trestnú činnosť rovnakej povahy (19. júla 2023, pozn.), čo umožňuje považovať ho za špeciálneho recidivistu. Ďalšiu trestnú činnosť spáchal aj na území Českej republiky. V roku 2020 bol uznaný vinným zo spáchania prečinu nebezpečného vyhrážania, uložený trest odňatia slobody vo výmere 1 roka vykonal 15. apríla 2021. Z hodnotenia na obvineného z výkonu väzby vyplýva, že tento je hodnotený kladne, jeho správanie je na požadovanej úrovni, dodržiava ústavný poriadok. Z toho je evidentné, že obvinený len pokiaľ je pod dozorom dokáže viesť riadny, kultivovaný a slušný život. Páchanie trestnej činnosti na slobode však svedčí o tom, že ani postihy nevedli k jeho náprave a prevýchove. Krajský súd postupom podľa § 38 ods. 2 [poľahčujúca okolnosť podľa § 36 písm. l) Trestného zákona a priťažujúce okolnosti podľa § 37 písm. l), písm. h) Trestného zákona, pozn.], ods. 4 Trestného zákona upravil zákonom ustanovenú trestnú sadzbu (5 rokov až 12 rokov) na 5 rokov až 14 rokov 4 mesiace, v rámci ktorej za primeraný všetkým okolnostiam prípadu i osobe obvineného uložil trest odňatia slobody vo výmere 8 rokov. V posudzovanej veci, pokiaľ ide o uložený trest odňatia slobody, ide o taký druh trestu, ktorého uloženie zákon za trestný čin, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného, pripúšťa a rovnako tak výmera tohto trestu je v rámci zákonnej trestnej sadzby. Je teda zrejmé, že trest odňatia slobody vo výmere 8 rokov je uložený v zákonom stanovenej trestnej sadzbe a nezakladá dôvodnosť dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku.

Tieto dôvody viedli najvyšší súd k záveru, že v posudzovanej veci dôvody dovolania nie sú zjavne splnené, a preto dovolanie obvineného F. D. podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku na neverejnom zasadnutí odmietol.

Uznesenie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.